

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 9 april 2026

Mål nr
Å 9632-24

PARTER

Klagande

Kronofogdemyndigheten
Tillsynsmyndigheten över rekonstruktörer
405 16 Göteborg

Motpart

Advokat L.S.

Ombud: Advokat M.Ö.

SAKEN

Arvodesprövning enligt lagen om företagsrekonstruktion

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2024-11-27 i mål Å 1428-24

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

Högsta domstolen avslår L.S.s yrkande om ersättning för rättegångskostnader.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Kronofogdemyndigheten har yrkat att Högsta domstolen ska återförvisa målet till hovrätten för prövning av L.S.s arvode som rekonstruktör i Pink Nectarine Health AB.

L.S. har motsatt sig ändring av hovrättens beslut och begärt ersättning för sina rättegångskostnader.

SKÄL

Bakgrund

1. Den 30 september 2022 beslutade tingsrätten om företagsrekonstruktion i Pink Nectarine Health AB. Advokaten L.S. utsågs till rekonstruktör. Bolaget försattes i konkurs drygt två veckor senare. Samma dag som konkursbeslutet fattades skrev tingsrätten av ärendet om företagsrekonstruktion.
2. Några månader senare begärde Kronofogdemyndigheten, som är tillsynsmyndighet enligt lagen om (2022:964) företagsrekonstruktion, tingsrättens prövning av den ersättning som L.S. hade begärt för sitt arbete som rekonstruktör. Tingsrätten registrerade ett nytt ärende med anledning av myndighetens begäran och beslutade att sätta ned ersättningen.
3. Hovrätten har undanröjt tingsrättens beslut och avvisat tillsynsmyndighetens begäran. Enligt hovrätten kan lagen om företagsrekonstruktion inte anses ge möjlighet för tillsynsmyndigheten att efter det att ärendet om företagsrekonstruktion har avslutats ansöka om prövning av rekonstruktörens ersättning.

4. L.S. har i Högsta domstolen gjort gällande att en prövning av hans rätt till ersättning numera förlorat sin rättsliga och praktiska betydelse eftersom avslutande handlingar i konkursärendet har ingetts med en begäran om att rätten ska avskriva konkursen. Kronofogdemyndigheten har vidhållit sitt överklagande.

Frågan i Högsta domstolen

5. Frågan i målet är om tillsynsmyndigheten kan begära rättens prövning av rekonstruktörens ersättning efter det att företagsrekonstruktionen har upphört på grund av konkurs.

Rättslig reglering

6. Lagen om företagsrekonstruktion ersätter en tidigare lag (1996:764) med samma namn. Den nuvarande lagen genomför EU:s insolvensdirektiv¹ som syftar till att säkerställa höga krav på kvalitet och effektivitet samt en ordning för tillsyn över företagsrekonstruktörer. Som framgått står rekonstruktörer numera under tillsyn av Kronofogdemyndigheten men det allmänna har inte något ansvar för rekonstruktionskostnaderna.

7. En rekonstruktör har i egenskap av uppdragstagare rätt till skälig ersättning för arbete och utlägg från det företag som är under rekonstruktion (se 9 kap. 4 § första stycket). Rätten till ersättning kan på vanligt sätt bli föremål för prövning av domstol i ett tvistemål mellan rekonstruktören och företaget.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1023 av den 20 juni 2019 om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132 (Rekonstruktions- och insolvensdirektiv).

8. En domstolsprövning av rekonstruktörens rätt till ersättning kan också ske inom ramen för rekonstruktionen. Tidigare kunde en begäran om sådan prövning framställas av företaget, rekonstruktören eller, i vissa fall, av företagets borgenärer. Genom den nuvarande lagen infördes en rätt också för tillsynsmyndigheten att begära prövning. Innan domstolen fattar beslut om ersättningen ska myndigheten alltid ges tillfälle att yttra sig. (Se 9 kap. 4 § andra och tredje styckena.)

9. Rekonstruktören har en skyldighet att innan företagsrekonstruktionen upphör underrätta tillsynsmyndigheten om sina ersättningsanspråk. På begäran ska rekonstruktören också lämna en arbetsredogörelse och en beloppspecifikation. (Se 9 kap. 5 §.)

10. Enligt 6 kap. 1 § första stycket kan en företagsrekonstruktion upphöra genom ett beslut av rätten, om vissa i bestämmelsen angivna förutsättningar föreligger. Enligt paragrafens andra stycke upphör en företagsrekonstruktion direkt om gäldenären försätts i konkurs. Det sker då alltså utan beslut av rätten.

11. Som framhålls i förarbetena uppstår en ny rättslig situation genom konkursen, som styrs av reglerna i konkurslagen (se prop. 2021/22:215 s. 253). Detta kan inte uppfattas på annat sätt än att bestämmelserna i lagen om företagsrekonstruktion om att tillsynsmyndigheten kan begära rättens prövning av rekonstruktörens ersättningsanspråk har spelat ut sin roll genom att gäldenärsföretaget har försätts i konkurs. Anspråket får i stället hanteras inom ramen för företagets konkurs.

Bedömningen i detta fall

12. Pink Nectarine Health AB:s konkurs är inte avslutad. Den i målet aktuella frågan kan redan av detta skäl inte anses ha förlorat sin rättsliga och praktiska betydelse.

13. Eftersom Pink Nectarine Health AB har försatts i konkurs har tillsynsmyndighetens möjligheter att begära rättens prövning av rekonstruktörens ersättningsanspråk upphört. Överklagandet ska därför avslås.

14. L.S. har begärt ersättning för sina rättegångskostnader. Av 32 § lagen (1996:242) om domstolsärenden framgår att domstolen i ett ärende där enskilda är motparter till varandra får förplikta den ena parten att ersätta den andra parten för dennes kostnader i ärendet med tillämpning av 18 kap. rättegångsbalken. Tillsynsmyndigheten är inte en enskild och ska inte heller bedömas som det i det här ärendet (jfr prop. 1995/96:115 s. 117 f.). L.S.s begäran om ersättning för rättegångskostnader ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Anders Eka, Agneta Bäcklund, Eric M. Runesson (referent), Anders Perklev och Erik Sjöman. Föredragande har varit justitiesekreteraren Linn Brewer.